



עלון כל המועדים

הליכות והלכות בענין "סעודת מלוה מלכה"

גליון צ"ה

חיוב מלוה מלכה

יש אומרים: שהוא חיוב גמור (חיי אדם כלל ח לו).

יש אומרים: שסעודה זו אינה חובה כמו ג' סעודות של שבת אלא מצוה מן המובחר דג' סעודות שבת אסמכוהו אקרא וזה רק מצוה בעלמא (מג"א רעד ב, שו"ע הרב ש א) והמשנ"ב (ש ס"ק ב) כתב דזהו רק מצוה בעלמא.

נשים באכילת מלוה מלכה

יש אומרים: שנשים חייבות באכילת מלוה מלכה, **הטעם:** לפי שהגמרא (שבת קט, ב) מסמיכה שני דינים סעודת ערב שבת ומלוה מלכה זו לזו, וכשם שבסעודת ערב שבת חייבות הוא הדין במלוה מלכה (מחצית השקל ש, מעשה רב לט).

טעם אחר: כיון שטעם לסעודה רביעית כדי ללות את השבת וגם נשים חייבות בכך (פמ"ג ש).

טעם אחר: אף שמעיקר הדין נשים פטורות אבל כיון שגם להם יש את עצם הנסכו ראווי גם לנשים לאכול (א"א ש). וכן כתב בשש"כ (פרק סג א) שאשה ראויה שתאכל מלוה מלכה.

יש אומרים: שנשים אינן חייבות שהרי מצוה בפני עצמה היא, והוי כמצוה שהזמן גרמא (תורת שבת ש א).

קטנים באכילת מלוה מלכה

יש אומרים: שיש לחנך את בניו הקטנים לקיים סעודת מלוה מלכה דאף שאינה מצוה חיובית (משנ"ב ש ס"ק ב) מ"מ גם על מצוה דרשות שקבעו חכמים חייב לחנך את בניו (שו"ת נשמת אדם ח"ב תרמג עמוד תרנז).

עריכת השולחן המשנ"ב (ש ס"ק א) כתב שיש לפרוש מפה על השולחן כדרך כבוד וכן שאר דברים הנהגים אצלו בעריכת שולחן.

סידור השולחן מצוה בו יותר מבשלוחו

יש אומרים: שסידור השולחן במוצ"ש יהיה על ידי בעה"ב בעצמו, **והטעם:** משום שמצוה בו יותר מבשלוחו כמו הכנות בערב שבת שמצאנו (קידושין מא, א) שגדולי האמוראים היו מכינים בערב שבת (ראב"ן שבת סימן שסא) **ראייה לדבר** מדכתב השו"ע (ש א) "יסדר אדם שולחנו" משמע על ידי עצמו ולא על ידי שליח (פתח הדביר סימן ש).

אכילת פת

לכתחילה יש לקיים סעודת מלוה מלכה בפת כמו בשאר סעודות שבת וכן משמע מלשון הגמרא "יסדר שולחנו" משמע בפת (משנ"ב ש ס"ק א).

"אמר ר' חנינא לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת אע"פ שאינו צריך אלא לכזית, חמין במוצאי שבת מלוגמא פת חמה במוצאי שבת מלוגמא רב אבהו הוה עבדין ליה באפוקי שבתא עיגלא תילתא הוה אכיל מינה כוליייתא כי גדל אבימי בריה אמר ליה למה לך לאפסודי כולי האי נשבוק כוליייתא ממעלי שבתא שבקוהו ואתא אריא אכליה" (שבת קט, ב).

מלוה מלכה במוצאי שבת מקיימים סעודה רביעית והיא נקראת מלוה מלכה, **הטעם:** לפי שעל ידה אנו מלויים את השבת המכונה "מלכה". **מקור הדין:** מהגמרא שבת (קט, ב) "אמר רבי חנינא לעולם יסדר אדם שולחנו בערב שבת אף על פי שאינו צריך אלא כזית".

הטעם באכילת סעודה זו

כדי ללות את המלכה [שבת] ביציאתה, כשם שצריך לכבד את השבת בכניסתה כן צריך לכבדה ביציאתה כמו שאדם מלוה את המלך כשיצא מהעיר (רש"י שם ד"ה במוצאי שבת, שו"ע ש א, משנ"ב שם ס"ק ב).

טעם אחר: להראות את עצמו שמצטער שהשבת יצאה (אורחות חיים לרבינו אהרון הכהן מלוגיל הבדלה אות לא) דהיינו לפי שצריך האדם להראות את עצמו כאילו מצטער על השבת שהלכה וכאילו צריך חיזוק ואין בו כח לעשות מלאכה ולפיכך מצוה לסדר שולחנו במוצ"ש ולהראות את עצמו כאילו הוא צריך לאכילה ולהתענג [וכן מצאנו ענין אסרו חג שמראים שאין החג לטורח ורוצים שימשיך] (בשם הרא"ה, עין אליהו מסכת שבת ד"ה וא"ר חנינה).

טעם אחר: להשיב את הנפש היתירה שהלכה במוצ"ש כמו שאמרו שטעם הבשמים להשיב את הנפש מכך שהנשמה יתירה עזבה את הגוף כך סידור השולחן במוצ"ש (ספר צדה לדרך מאמר רביעי כלל ראשון פרק שביעי, של"ה מסכת שבת פרק נר מצוה אות נט).

טעם אחר: לקבוע אמונת שכר ועונש ותחיית המתים דהיינו שיש להראות כשם שעצם הנסכו אין לו הנאה כי אם אחר כלות שבעת ימי השבוע [כדאמרין] עצם יש באדם ושמו נסכו ועצם זה אינו מתכלה לעולם וממנו יקומו לתחיית המתים והוא המקבל שכר ועונש אחר מיתת האדם] כמו כן יקבל עצם הזה תענוג והנאה מתענוגי עולם הבא אחר כלות ימי שנות האדם שהם שבעים שנה (מטה משה קיג בשם הריקנטי).

טעם אחר: כיון שיש בשבת תוספת קדושה על אכילה בסעודות וסעודה רביעית אנו מכוונים שימשיך לנו הקדושה לכל סעודות השבוע (בא"ח פרשת ויצא כו).

טעם אחר: כשם שביום שמסיימים את התורה או שמסיימים מסכת עושים סעודה לגמרה של תורה כך הוא סעודת מלוה מלכה היא סיום למצות שבת ולסעודותיה (שו"ת שם משמעון או"ח ח"ב סימן ד).

איך משמע שסתם סידור שולחן נקרא פת, לפי שנאמר שם קודם שיסדר שולחנו בערב שבת ושם וזאי הכוונה בפת, ועוד אמרין שם בסמוך פת חמה במוצ"ש מלוגמא ומשמע דקאי על מלוח מלכה (שער הציון ש ב).

בחיי אדם (שבת כלל ח לו) כתב "אשרי מי שמקיים סעודה רביעית בפת".

שיעור הפת

יש אומרים: שיש לאכול כזית (ערוה"ש ש א), **יש אומרים:** שמצוה מן המובחר שיאכל מעט יותר מכביצה (מחצית השקל רצא א).

מלוח מלכה ב' כיכרות לחם

ב' כיכרות לחם - יש אומרים: שיש לסדר על ב' לחמים ולא יאחז בשעת הברכה בידו אלא אחת (כה"ח ש אות ה, כה"ח פלאגי לא נח, חמדת ימים שבת סוף פרק יח). **הטעם:** להימנע מאיסור בל תוסיף (ליקוטי חבר בן חיים סימן ש).

מזונות או פירות

כשחושש לאכילה גסה כגון בימות הקיץ שמאחרים סעודה שלישית סמוך לערב יכול לקיים סעודת מלוח מלכה באכילת מזונות או באכילת פירות (משנ"ב ש ס"ק א, מג"א ש באר היטב שם). **הטעם:** דלא עדיף מסעודה שלשית שמבואר (שו"ע רצא) שיוכל לקיימה על ידי אכילת פירות.

אכילת בשר

בגמרא בשבת (קט, ב) מבואר שרב אבוא נהג לאכול בשר בסעודת מלוח מלכה, וכן כתב במשנ"ב (ש ס"ק א). טוב לכתחילה להדר אותה בבשר או בשאר תבשילים אם יש לו, וכן כתב בערוה"ש (ש א) ונכון לאכול בשר.

תבשיל מיוחד לכבוד מלוח מלכה

יש אומרים דטוב שיכין מאכל מיוחד למלוח מלכה (שע"ת ש א), **הטעם:** משום שצריך סעודה בפני עצמה ולא שירים (מהרש"א באגדות שבת קט, ב).

שירי מאכל משבת

יש שנהגו לאכול גם משירי מאכלי השבת, **הטעם:** משום חיבוב מצוה שהוא כעין שירי מנחות (כ"כ חידושי הרי"ם עה"ת ענייני שבת עמוד שכה).

לצאת ידי חובה בדברי תורה

מי שקשה לו לאכול יכול לצאת ידי חובה בדברי תורה מאמרים ודינים המוזכרים בסעודה זו וזה יהיה כאילו קיים סעודת מלוח מלכה (א"ר ש א בשם הש"ה).

בגדי שבת

יש אומרים: שאין להוריד את בגדי השבת עד אחר מלוח מלכה, **הטעם:** כדי ללות את המלך בבגדי שבת (כה"ח ש אות ה).

הדלקת הנר

יש אומרים: שיש להדליק נרות בסעודה זו, **הטעם:** לפי שהוא בכלל ליווי השבת בדרך כבוד (באר היטב רחצ טז, עיין משנ"ב שם סו"ס, א"ר רצט צדה לדרך).

כוונה לשם סעודת מלוח מלכה

יכוון לפני שאוכל סעודה רביעית שאכילתו לשם סעודה זו ונכון שיאמר שזו סעודת מלוח מלכה (שש"כ פרק סג א). **יש אומרים** "דא היא סעודתא דדוד מלכא" (כה"ח ש אות ה).

זמן אכילת מלוח מלכה

יש אומרים: שלכתחילה מן הראוי, יש לאכול סמוך לצאת השבת, **הטעם:** לפי שעיקר הסיבה לאכילת מלוח מלכה היא כדי ללות את השבת והדרך ללות בשעת יציאה (משנ"ב ש ס"ק ב, יעב"ץ בסידורו).

יש אומרים: לכתחילה עד ארבע שעות (יסוד ושורש העבודה שער שמיני פרק יב).

ועל כל פנים יזהר עד חצות (משנ"ב ש ס"ק ב שכך כתב השערי תשובה, חמד ימים הגר"ח פלאגי כה"ח לא נט), **והטעם:** דהארת פנים נמשכת עד חצות (שמן ששון אות כח עיין מעשה רב סימן לט).

יש אומרים: שאם לא קיימה עד חצות יכול לקיימה כל הלילה (חסד לאברהם מובא בכה"ח ש אות יד).

יש אומרים: שאף ביום ראשון (אוצר יד חיים סימן תתפה, עיין א"א בוטשאטאש או"ח קעד).

לימוד זכות על מי שאינו אוכל סעודת "מלוח מלכה"

על פי דברי הא"ר (סימן ש) שאומר שאם נמשך סעודה שלישית עד אחר חשיכה אין צריך עוד לאכול סעודה רביעית (באר היטב ש א בשם האו"ז, אלף למטה על המטה אפרים תרב ס"ק יח). ובערוה"ש (ש א) מבאר דדווקא אם אכל כזית בלילה יצא ידי חובה.

יש שהקשו איך אפשר לקרוא לסעודה ג' לוויה והרי עדיין כל קדושת השבת עלייהו שהרי אומר בברכת המזון "רצה... יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה" והט"ז כתב שלויה שייך אחר שיצא המלך דהיינו אחר הבדלה (תהלה לדוד סימן ש ונשאר בצ"ע).

סגולת אכילת מלוח מלכה

מצלת מחיבוט הקבר (יסוד ושורש העבודה ח פרק יג, מורה אצבע לחיד"א אות קסד).

יקום בתחיית המתים: אבר אחד יש באדם ושמו נסכוי [ונקרא גם לוז] וזה האבר נשאר בקבר עד תחיית המתים ואפילו אחר שנרקבו כל העצמות וזה האבר אינו נהנה משום אכילה כי אם מסעודת מלוח מלכה (משנ"ב ש ס"ק ב). **ביאור הדבר** אדם הראשון אכל מעץ הדעת ונהנו ממנו כל האברים ועליהם נגזר (בראשית ג יט) "ואל עפר תשוב" משא"כ איבר זה שאין לו הנאה כי אם מסעודת מוצאי שבת ובערב שבת לא נהנה ולכן לא חטא בחטא אדם הראשון לכן נשאר קיים וממנו יקום הגוף בתחיית המתים נמצא שהמונע עצמו מסעודה זו יאבד טובה הרבה (פמ"ג מש"ז ש א).

סגולה שיזכה שישביע בצחצחות נפשו בתענוג רב טוב הצפון לצדיקים ולשובע שמחות אשר עליהם התפלל דוד המלך בתהילים (טז יא) "תודיעני אורח חיים שובע שמחות" (מטה משה אות תקיג).

סגולה לפרנסה (רי"ץ גיאאות בספרו מאה שערים הלכות הבדלה עמוד יד).

לע"נ אמי מורתי הרבנית מרת **אביבה לב** ע"ה בת הגאון הגדול רבי **משה הרשור** זצ"ל נלב"ע ה' תשרי תשע"ה

סגולה לנשים שלא יתקשו בלידתן שיאכלו בכל מוצ"ש איזה דבר לשם מלוה מלכה ואף יאמרוהו בפה מלא לשם מצוות סעודת מלוה מלכה (כה"ח ש אות ד, מנחת שבת צו בהשמתות לס"ק ל, אורחות חיים ספינקא ש"ק ב).

בטעם הדבר: לפי שעצם "הנסכו" הניזון מסעודה זו בלבד לא חטא בעץ הדעת שהיה ביום ו' ולכן לא בכלל הקללה (בראשית ג טז) "בעצב תלדי בנים" (ספר שארית ישראל עמוד קנב).

סגולה לאריכות ימים (ספר והארכה ימים בשם ספר ליקוטי דוד).

סגולה שלא יצטרך לאכול מאכלים המרים לרפואה (אורחות יושר פרק י דף קנה הובא בכה"ח ש אות ד, ארחות חיים סימן ש).

סגולה לזרע של קיימא (תולדות קול אריה מכתב קלז).

סגולה למציאת זיווג (בשם הקדמונים).

עשית מלאכת קבע

מן הנכון שלא יעסוק במלאכת קבע עד שיקיים סעודה זו (משנ"ב ש"ק ב).

והטעם: דומיא דלווית המלך שצריך לעשות כשהוא יוצא ולא לאחר שהסיח דעתו במלאכת קבע (שעה"צ ש"ה).

טעם אחר: לפי שהנשמה יתירה אינה הולכת עד אחר מלוה מלכה ולכן אין להתעסק במלאכת קבע (שערי תשובה ש"א בשם תלמידי האר"י).

הטעם שאין מברכים על מצות סעודת "מלוה מלכה"

כיון שחכמים לא קבעו ברכה על מצוה שאינה ניכרת שעשיתה לשם מצוה, וכיון שסעודה זו היא דבר הנוהג בכל יום אינו ניכר ולכן אינו מברך (על פי דברי שו"ת ערוגות הבושם לענין ברכה על מצוות משלוח מנות ע"פ מג"א תרצב).

טעם אחר: כיון שלפעמים אינו יכול לקיים סעודת "מלוה מלכה" בפת ולא במזונות אלא בפירות ואין נקרא סעודה אלא בפת (ספר מעדני איש סימן א סעיף ה הערה ב).

טעם אחר: כיון שיש אנשים שפטורים מלקיים סעודה זו [אדם ששבע ונפשו קצה באכילה שאם יאכל יהיה אכילה גסה (עיין בא"ח ש"ש פרשת ויצא אות כז)] ותיקנו ברכה לכלל ישראל (ע"פ אור זרוע הלכות ברכת המוציא סימן קמ שכתב תירוץ זה לשאלה מ"ט לא מברכים לאכול ג' סעודות).

הטעם שביו"ט עושים "אסרו חג" ביום אחרי החג ומלוה מלכה עושים במוצ"ש

לפי שלא רצו לעשות חשיבות ליום ראשון שהוא יום אידם לכן תקנו במוצ"ש (חמד שלמה עמוד רמג).

טעם אחר: לפי שאמרינן (סוכה מה, ב) "העושה אסרו חג באכילה ושתיה כאילו הקריב קרבנות" והקרבנות קרבנות רק ביום לכן עושים אסרו חג ביום ולא במוצאי יו"ט (בני יששכר מאמר חודש ניסן עמוד פג).

"דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא" יש אומרים שיש לומר לפני מלוה מלכה דברים אלו בקול (כה"ח ש"א, יעב"ץ בסידורו, בא"ח ויצא אות כו)

הטעם שסעודת מלוה מלכה נקראת "סעודתא דוד מלכא"

על פי מה שמובא בספרים (גמ' שבת ל, ב) דוד המלך התפלל לפני הקב"ה (תהילים לט ה) "הודיעני ה' קציו" [מתי אפטר מהעולם] והקב"ה אמר לו בשבת תמות וכשעברה שבת היו דוד המלך ובני ביתו שמחים ועשו סעודה גדולה בכל מוצ"ש על אשר לא מת ובלי ספק כל בני ישראל שמחו עמו והיו רגילים לקרוא לסעודה זו "דא היא סעודתא מלכא דוד" (ברוך שאמר בענין סעודת מוצ"ש, ליקוטי מהר"ח סדר סעודת מוצ"ש בשם סידור ר' שבתאי).

יש שכתבו בדומה: על פי הגמרא בשבת (ל, ב) שלאחר שגילה הקב"ה לדוד המלך שימות בשבת היה עוסק בתורה כל היום "כי היכי דמלאך המוות לא יכול ליה" ומשום כך לא היה לו זמן לאכול במשך יום השבת שהיה ספק פיקוח נפש ובמוצאי שבת אכל כתשלומים עבור סעודת השבת (בשם בעל האדר"ת).

טעם אחר: לפי שדוד המלך חי וקיים ומסעודה זו ניזון עצם הלז [נסכו] שבשדרה שאינו כלה לעולם.

"אתקינן סעודתא" ג"פ

הטעם שבסעודה זו אומרים ג' פעמים ובסעודות שבת רק פעם אחת משום שסעודה זו היא מדברי סופרים ודברי סופרים צריכים חיזוק יותר משל תורה לכן אומרים ג' פעמים (טעמי המנהגים עניני שבת אות תכו).

"מזמור לדוד ה' רועי"

יש אומרים מזמור זה לפני הסעודה (משנת חסידים אות ה בשם היינה של תורה בכה"ח ש אות ה).

בסעודה זו יש יותר זמירות מכל סעודות שבת, הטעם:

משום שג' סעודות הם כנגד אברהם יצחק ויעקב ומלוה מלכה כנגד דוד המלך שהיה נעים זמירות ישראל (ספר צמח דוד להרה"ק ר' דוד מדינב ז"ע).

זהירות בסעודה זו

יש אומרים: שהטעם שהטור והשו"ע כתבו סימן מיוחד על מלוה מלכה סימן ש' ועל ר"ח סימן תיט לפי שידעו שאין העולם נזהר בזה לכן כתבו סימן מיוחד לבי עניינים אלו כדי לעורר את העם שיזהרו לקיימם (הרה"ק מלובלין, ילקוט הגירשוני סימן ש אות א).

מי שאינו מקיים סעודה רביעית נחשב כאילו לא קיים סעודה שלישית

(כה"ח הר"ח פלאג' סימן לא אות סא, חסד לאלפים סימן ש"ק א), **הטעם:** משום שאם אינו אוכל סעודה זו סימן שאכל סעודה שלישית רק לשם ארוחת ערב ולא לשם סעודת שבת (בן איש חי שנה שניה ויצא אות כז).

להותיר מקום לסעודה רביעית

ראוי לאדם ליזהר בסעודה שלישית שלא ירבה באכילה מרובה וגסה כדי שישאר מקום פנוי לסעודה רביעית שהיא סעודת מלוה מלכה (יסוד ושורש העבודה שער ח פרק יב).

שמחה בסעודה זו

בסידור רשב"ן (חלק א סימן קלה) כתב ומצוה לאכול סעודה במוצאי שבת ללות השבת מתוך "שמחה".

חמין במוצ"ש מלוגמא (שבת קיט, ב)

טוב ונכון לאכול בסעודה זו פת חמה ויאמר "פת חמה במוצ"ש מלוגמין" או שישתה משקה חם ויאמר "חמין במוצ"ש מלוגמא" (שו"ת רבבות אפרים ח"ב סימן רצה).

מקור להלכה זו: פת חמה במוצ"ש מלוגמא פירש רש"י (שבת קיט, ב ד"ה חמין) חמין לשתות ולרחוץ ובד"ה מלוגמא כתב ורפואה, **דהיינו** שאכילת פת חמה ושתיה משקה חם ולרחוץ במוצ"ש היא רפואה (פר"ח שבת קיט, ב, מחיצת השקל ש, קצשו"ע צו יג).

הטעם לאכילת או שתית דבר חם

לפי שיש לכבד את השבת בסעודת מלוה מלכה בדבר חדש שהתחמם אחרי שבת ליהנות ממנו ולוקחים חמין ופת חמה משום שרוב המאכלים והמשקים בשבת קרים ואינם טובים לחולה לכן אומרים שהחמין בסעודה זו הם רפואה (מהרש"א בחידושי אגדות שבת קיט).

טעם אחר: משום שדבר זה מסוגל לרפואה (אורחות רבינו ח"א שבת סעודת שבת הבדלה מוצ"ש נב).

רפואה לאיזה דבר

יש אומרים: רפואה לכל חולשות הגוף ולא בחולה בחולי ידוע קאמרין רק גם לבריא דהיינו לכל אדם הוא רפואה לו לחזק כוחותיו (בית ארזים קליין ח"ג סימן ש עמוד קטע אות טז).

להסיר העצבות: וכן יש כח במאכל ובמשקה חם במוצ"ש להסיר העצבות (אורחות חיים ספינקא סימן ש ס"ק ב, ליקוטי מהר"ח סדר מוצ"ש).

שתית חמין

הטעם: להראות שהסיבה שמנע עצמו בשבת מלשתות חמין לא מפני שלא רצה לשתות אלא מפני שנצטוונו שלא להדליק אש בשבת ולכן מיד במוצאי שבת שותה חמין (ספר תשית לראשו בשם ספר שיח יצחק סו"ס רצב).

בספר החינוך (מצוה הלא) כתב שרוב העולם בחרו את השתיה [החמה] יותר מהאכילה, **הטעם:** כיון שהעצמות נהנין יותר משתייה כמו שאמרו חז"ל והרי עצם הנסכוי אינו נהנה אלא מסעודה זו לכן בחרו בשתייה (אשל אברהם).

אמירת פת חמה במוצ"ש

טוב לומר לפני שאוכל "פת חמה במוצ"ש מלוגמא" (שו"ת רבבות אפרים ח"ה סימן רצה), **הטעם באמירה:** כתב בתשובות והנהגות (ח"ב סימן קסו) סגולה נפלאה ומגלה אמונה ברבותינו שאמרו כן.

מנהג הגר"א: הגר"א היה מקפיד לאכול פת חמה במוצ"ש (מעשה רב טל).

הטעם שאומרים לאכול לחם חם במוצ"ש והרי כתוב (חופת אליהו שבסוף ספר ראשית חכמה שער י, עיין יומא סד, מג"א תד יז) **עשרה דברים ממעטים כח בני אדם ואחד מהם הוא האוכל פת חמה** (נחלת דבש ח"ב סימן ס, כה"ח ש אות יב).

דבר זה נאמר בפת חמה היוצא תיכף מהתנור שממעט כח בני האדם ומה שנאמר פת חמה במוצ"ש מלוגמא מירי אחרי שכבר התקרר מחום

האפיה, ומחממו מחדש בתנור שמצטמק יפה לו הרי שמחמם מחדש פת הוא מלוגמא (כה"ח שם בשם היפ"ל).

טעם אחר: מה שנאמר פת חמה אין הכוונה חמה מהתנור אלא לא קרה אבל לא חמה כל כך שממעט כוחו של אדם (כה"ח שם).

ברכת המזון

לכסות את הסכין - ביום חול נוהגים לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון, ובשבת לא נהגו לסלק הסכין (שו"ע קפ ה) **בסעודת מלוה מלכה**

יש אומרים: שיש לכסות את הסכין כמו בחול (שו"ת רבבות אפרים ח"ז סימן טז, תורת חיים בשם הגר"ח ק).

ברכת המזון "מגדול" או "מגדיל"

יש אומרים: שיש לומר בברכת המזון של סעודה זו "מגדול" כשבת (כה"ח פלגי" לא או נט שו"ת תורה לשמה ס קמט, חמדת ימים שבת פרק י ח בא"ח שנה שניה ויצא אות טז)

יש אומרים: שיש לומר "מגדיל" כחול (הגר"ח ק שאלת רב עמוד שלח, באר משה על השולחן ערוך).

"שיר המעלות בשוב ה" (תהילים קכו) או "על נהרות בבבל" (שם קלז)

יש אומרים: שיש לומר "על נהרות בבבל" כחול (הגר"ח ק שאלת רב עמוד שלח).

מלוה מלכה במוצאי יו"ט

הטעם שאין אוכלים מלוה מלכה במוצאי יו"ט

כיון שמלוה מלכה ניתקן גם בשביל ללות את הנשמה יתירה וביו"ט אין דין נשמה יתירה (עיין ביצה לג, א ד"ה כי הינן, פסחים ק, ב) ולכן לא שייך סעודת מלוה מלכה (אמרי ישראל עיין סדר היום עמוד קלח).

טעם אחר: כיון שבשבת מיד אחר צאת השבת הוא יום חול משא"כ יו"ט, יו"ט ראשון עדיין חול המועד ויו"ט אחרון יש איסור חג ומבואר בספר הכוונות (אסרו חג דף עח) שיש עדיין הארה מהיו"ט בכל יום שמאחרים ולכן אין צורך בסעודת מלוה מלכה.

טעם אחר: כיון ששבת נקראת שבת מלכתא שייך בזה מלוה מלכה משא"כ ביו"ט שאינו נקרא מלכה.

יש שנהגו לאכול סעודת מלוה מלכה (מין החזו"א מועדים וזמנים להגר"ח שטרנבוך ח"ז סימן קנו).

חמין במוצאי יו"ט

יש אומרים שאין צריך לשתות חמין במוצאי יו"ט

הטעם: לפי שהטעם לשתיה חמין במוצ"ש לפי שאסור לחמם בשבת ועכשיו במוצ"ש הותר לחמם וזהו כבוד שבת וכיון שביו"ט הותר לחמם מים א"כ אין ענין חמין למוצאי יו"ט.

"וכיון שהסעודה ד' היא כאכילת קדשים צריך ליזהר בה הרבה מאוד

שלא יבטלנה גם קיץ וגם חורף (נפש החיים פלאגי מערכת א אות סב). **רבים**

אינם זהירים בסעודה זו לקיימה והמקיימה שכרו מרובה וכל יראי ה'

מתאמצים לקיימה ואוכלים כזית (ערוה"ש ש א).